

"EUSKERA, KARRAMARRUAREN ANTZERA"

Gauza jakina da, gaur egun, euzkera ikasi ta bultzatutako aukera geiago doguzala lengo aldie-tan baiña.

Ikusi baiña besterik ez dago, zelango diru-ko-puru itzelak erabilten diran euzkera garatu eta za-baldu daiten, jendeak albide geiago izan daian gure ele ederrarengana urreratuteko.

Bai Eusko Jaurilaritzak, bai Aldundiak eta bai Udalak, (geienak, beintzat) mueta guztietako erreztasunak emoten dabez geure berbetea sendotu ta edatzeko, eta ori txalogarria da, benetan. Orre-tan beti egingo dogu bat orregaz euskaldunok, batez be, egunotan arerioak agertuten asi diranean.

Baiña, ori gauza bat da eta beste bat, guztiz bes-telakoa, zabaldu edo babestuten daben euzkeraren mailla edo balioarena.

Or dogu, indarrean dagoan edo, argiago esate-ko, indarrez sartu gura daukuen "el batua". Au, Erakunde guztiak onartuta daukagu eta Euskal-tzaindiaren aolkuz. Beraz, asmatutako gauza orreri jarraitu bearko dautsagu, nai ta naiez.

"Batasun" au, ostera, oso kaltegarria da euske-rearentzako. Euzkera "barri" ori ibilten asi zane-tik, erderakadak nun-nai, gura aña doguz, jaun da jaube egin eta, zoritxarrez, euzkereari bere euskal sena ta jatortasuna galdu eragin arte.

Bestela, euzkera jatortzat emon ete giñeiz olan-go "bitxiak"? "Biolentzia", "Espero", "Presiden-tea", "Irla" eta abar, eta abar. Eta guzti orreik eta geiago, izparringi, aldizkari, ikustirradi eta irratie-tan, ikusi, entzun eta irakurri leiz. Erosi "Euskal-dunon Egunkaria", entzun "Euskadi Irratia" eta len aitaturakoa egizatutako dozue.

Guzti orren aurrean, geroago ta argiago gera-tzen da, karramarruaren antzera, atzera goazala.

Bai, jaun-andreok. Alde batetik, ikusiko dozue jende askok "euskeraz" egiten dauala, baiña zelan-Qo euzkera? Or da koskea. Nere eritxiz, txarto eus-keratutako gaztelera litzake.

"El batua" deritxona aldeztuten dabenak be, au-

tortu dabe "el batua" orrek ez dauala balio ez eler-tirako, eta ez jakintzarako. Orduan, zertarako bear ete dogu?

Antza danez, garrantzitsuena ei da jende askok eta askok, itz egitea, nai eta itz egiten dabena, euz-keraz txarra izan. Eta olan pentsatuaz eta egiñaz ez da arritzekoa ikusten diarduguna ikustea.

Beste alde batetik, beste gai bat atara bearrean gagoz. Len aitatu doguzan erakundeak diru-lagun-tzak emotean, zelan banatzen dabez, eta nortzuei?

Ondo jakingo dozuenez "el batua" deritxona al-deztuten daben talde eta erakundeak (orrein ar-tean, Euskaltzaindia, zoritxarrez) alde batera itxi-ta, ba-doguz beste talde ta gizeseme batzuk, euz-keraz jatorra, garbia ta txukunaren alde diarduenak. Orra batzuk: "Euskerazaintza-Erri Akademia", Euskal-Erri osoan zabalduen dana, "Euskeraza-leak", Bizkaian, Bizkaiko Euzkera jatorra salbatu gurarik dabillana, "Arbasoen Izkuntza-Zaleak", Donostin, au be Euzkera jatorraren alde, batzuk esatearren.

Baita euskaldun seme jatorrak be: Zubikarai tar Augustin, Onaindia tar Santi, Jakakortajarena tar Txomin, Urrestarazu tar Andoni ("Umendi"), bes-teak beste.

Diru-laguntzen gaia arturik, samintasunez ikus-ten dogu ez gareala danok bardin. Esaterako: "el batua"ren aldezeak, diru mordoa eta gura daben beste artuten daben bitartean, besteak, euzkera txukuna eta jatorra, eriotzaren atzaparretatik atara guran dabilzanak, lau ogerleko eta besterik ez.

Ba dirudi, olan neurtuten dirala batzuen eta bes-teen balioak. ("H" eta erderakadak sartu ezkerok, laguntza guztiak oparo emongo dautsuez; arau orreik ez betetzekotan, baiña, dan-dana alperrekoa izango da, nai ta egundoko lanak egin).

Gauzak orrela, euskaldunok gure aurrean dau-kagun geroa, euzkera alorrean, naikoa larria da-kusgu. Eta au, arduraz beterik diñogu. Erri txiki baten bizi gara, bi laterri aundiren artean, biztan-

EUSKEREA

lez be gitxi eta euzkeraz egiten dogunok, are gitxiago. Alan be, danok banatuta eta sakabanaturik, bakoitza bere aldetik.

Zelango poztasuna ta barri ona geure izkuntza gitxiesten dabenentzako!

Amaitzeko, gauza bi esan bear dodaz. Alde batetik, len esan dodan lez, atzeruntz goazala, ezpai barik, geure erruz ganera, ez dakigulako alkar ulertuten geuk gure artean, eta ori ez badogu egiten euskaldunok, are gitxiago, kanpokoak.

Besterik, "el batua" deritxonak mesede itzelak egiten diardu erdereari ainbat eta ainbat itz arrotz sartuz. Ia, ia, esan leike gaurko "euskera" ori gaztelerearen izkelki barri bat dala. Naikoa da "el batua"z egindako liburu edo idaz-lan batzuk irakurtea, orregaz konturatzeko.

Azkenez, irriz eta atsekabez esanda, beste gauza bat esan giñei: FRANCOK ETA BERE JARRAITZAILLEAK ETA ATZERRIKO ERRIAK LORTU EZ EBENA, "el batua" DERITXONAK LORTU EGINGO DAU:

EUZKEREA SUNTSITU TA ONDATUTEA.

Larregi dala ori esatea? Leikena da. Denbora igaro-ala jakingo dogu. Baiña goazan bidetik ezin leike oso baikorra izan.

Edozetara be, eutsi dagiogun itxaropenari, gauzak txarragora ezin leikezalakoan joan. Ala... bai?

1992ngo Jorraillaren 22an.

MALAX-ETXEBARRIA TAR JON
"KALAMUA"
"ARBOSOEN IZKUNTZA ZALEAK"
ALDIZKARIAN

EUSKERAZAINTZA **EUSKERAREN** **ERRI-AKADEMIA**

SARRERAKO ITZALDIA

EUSKERAZAINTZA'k erri-euskera maite daben guztiai barri pozgarri au emoten dautse:

ZUBIRI'tar Iñaki Euskerazaiñak
Akademi onetara sartzeko egin
bear dan itzaldia egingo dauala

Eguna: 1993'ko azillaren 27'a.
Tokia: Bilbao'ko Udalaren Kultur-Etxea
Barrainkua kalean, 5n. atean.

GAIA: LAUAXETA

(Guztioi doatzue deia)